

«Oz pajain nus senza pudair decider»

Oscar Knapp e sias experientschas cun sutorganisaziuns da l'ONU

PRO

CLAUDIA CADRUVI / ANR

Durant sia carriera da diplomat ha Oscar Knapp gi da far pliras giadas cun l'ONU. L'antierur ambassadur da la Brasilia deriva da l'Engiadina. Oz è Knapp manader per svilup en il «seco», en il departament da Couchepin. Era là ha el da collavurar cun l'organisaziun mundiala. L'anr ha discurre cun Knapp en connex cun la votaziun dals 3 da mars. Lura decida il votant svizzer davart l'adesiun a l'ONU.

Fin uss èsi à bain cun la Svizra senza l'ONU. Daco duess noss pajais insumma entrar en quest'organisaziun?

Oscar Knapp: L'ONU è la pli impurtanta organisaziun mundiala. Uss che las relaziuns tranter ost è vest èn sa midadas, èsi daventà in'organisaziun en la quala 'ins po exprimer las ideas da la politica externa d'ina pajais.

La Svizra sa participescha gia uss en differentas cumisiuns da l'ONU. Na tanscha quai betg?

La Svizra paja, dat ideas e contribuescha a differentas organisaziuns da l'ONU. Però, nus nun essan commembers en l'assemblea generala. Lezza è il tetg da tut questas sutorganisaziuns da l'ONU. Pia, nus pajain, ma nus na sa participain betg a la discussiun davart las grondas lingias politicas da l'ONU. Igl è dentant impurtant che nus possian decider, tge che chapita cun nos raps.

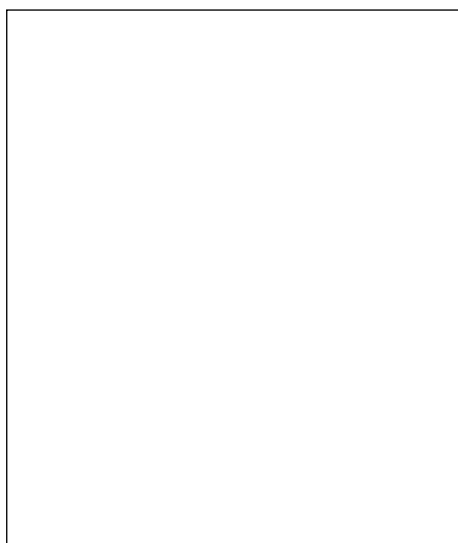
Ma l'influenza da la Svizra è gea minimala.

Naturalmain. En l'assemblea generala ha mintga pajais ina vusch, che quai saja l'America u la Svizra. Ma oz n'avain nus insumma nagina vusch e nagina pussaivladad da far in'intervenziun. Sche nus essan dentant commembers pudain nus vuschar e far palais nos ideas en l'assemblea.

In simpel exempel da la vita pratica: Insatgi è cunproprietari d'in bloc en il qual el ha ina abitaziun. El po prender decisiuns ensemen cun ils auters proprietari. El po dir tge che ha da chapitar cun il bloc, cun las abitaziuns e cun il conturn dal bloc.

La Svizra n'ha fin uss betg pudì participar a talas decisiuns entaifer l'ONU. Quai è la differenza.

Tge contacts avais Vos gi cun l'ONU durant Vossa lavur sco ambassadur?

En emprima lingia hai jau gi contact cun la banca mundiala ed il fond monetar. Jau sun stà a Washington per preparar l'entrada da la Svizra en questa sutorganisaziun da l'ONU. Dapi il 1992 è la Svizra commembra da questa sutorganisa-

Tge observaziuns avais Vos fatg sco ambassadur pertugant l'ONU?

Il ultims onns ha l'ONU guadagnà bler credibilitad. Al nov secretari general Kofi Annan èsi reussi da mussar che l'ONU promovia la pasch e cumbatta la povradad.

In segund punct en connex cun la Svizra: La gliued era adina fitg stutta che la Svizra n'è betg en l'ONU e ch'il sez principal en l'Europa è tuttina a Genevra. A blers pariva quai nungist che l'ONU va en in pajais che n'è betg commember.

Il 1986 ha il pievel svizzer decidì da betg entrar en l'ONU. Tge è sa midà dapi lura?

Oz essan nus pli cunsients che la Svizra n'è betg in'insla, che nos pajais è ina part dal mund. Quai che chapita sin il Balcan ha er influenza sin nus. Nus avain fugitivs da là e quai po chaschunar problems. Nus essan oz pli cunsients che nus stuvain lavurar cun quels ch'empovan da schliar ils problems da quest mund.

Tge experientschas faschais Vos oz cun l'ONU?

Da preschent lavur jau per la cooperaziun economica cun pajais da svilup. I va per gidar ils pajais da s'integrar en l'economia mundiala e da sa participar a las varts positivas da la globalisaziun. Quai faschain nus era cun suborganisaziuns da l'ONU ch'èn domiciliadas a Genevra. Nossa lavur sa concentrescha sin il commerzi e las investiziuns.

Nus mussain a quests pajais co ch'ins po profiter meglier da las reglas da l'organisaziun mundiala da commerzi u co ch'els

pon meglier la politica per attirar investiziuns da l'exteriur. La finamira è da far crescer l'economia ch'els possian far part da la globalisaziun.

Tge sa mida en Vossa lavur, sche la Svizra daventa commembra da l'ONU?

Quai na mida nagut. Quai che mida è simplamain che la Svizra po er decider a New York en l'assemblea generala. Là vegnan definidas las finamiras da las suborganisaziuns cun las qualas nus avain da collavurar.

Quels ch'èn cunter l'adesiun a l'ONU dian dentant che la Svizra haja be pli da reitshaver ordras, sch'ella saja commembra.

Igl è gist il cuntrari. Oz pajain nus senza pudair decider. Suentar pudain nus però er conceder.

Il adversaris pretendan era adina che nus stuvain far intervenziuns militaras, sche nus essan en l'ONU. Quai n'è simplamain betg vair. En la charta da l'ONU è quai formulà fitg cler: Ins sto sa participar a las sancziuns economicas, e quai faschain nus gia dapi diesch onns. Ma ins na sto betg sa participar a las sancziuns militaras. Là po mintga stadi decider individualmain.

Il adversaris rinfatschan al cussegl federal ed a l'administraziun federala da far propaganda per l'ONU e dad impunder temp e daners. Quai na saja betg pli democratic.

Il cussegl federal è unisono da l'avis ch'ins duess entrar e per quai s'engascha el. Er en ses temp liber e la fin d'emna. Tenor mai è quai in'obligaziun per politichers ch'èn persvadids d'ina chaussa. E l'administraziun sezza na fa nagina campagna. Jau mez, jau discurre cun Vos, perquai ch'jau discurre cun La Quotidiana. Jau na vegn betg pajà per quai. E la lavur ch'jau na sun betg vegni da far durant quest discurs, stoss jau simplamain far pli tard.

«L'assemblea da l'ONU è in club da debattar»

Il cussegl federal duai surlaschar als parlamentararis la champagna

CONTRA

CUN TONI BRUNNER
HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

Toni Brunner, il pli giuven cusseglier naziunal da la pps, va da preschent dad in podi da discussiun a l'auter. El s'engascha cunter l'adesiun a l'ONU che vegn en votaziun ils 3 da mars.

Tge avais Vos cunter l'ONU?

Toni Brunner: Cunter l'ONU n'hai jau insumma nagut. Ma oz vai per la dumonda, sche nus suttascrivain il contract da daventar commembers da l'ONU politica. Quai vul dir che nus stuain er acceptar la charta da l'organisaziun mundiala e fissan obligads da sa participar a boicots. Il cussegl da segirezza sfurzass si a nus talas sancziuns, sche nus fissan commembers. Ma insatge uschia lain nus adina puspè decider libramain. Uschiglio cuntrafa quai a nossa neutralitad.

Il ultims onns è la Svizra dentant sa participada a tuts boicots economics da l'ONU. Quai n'è pia nagin argument pli.

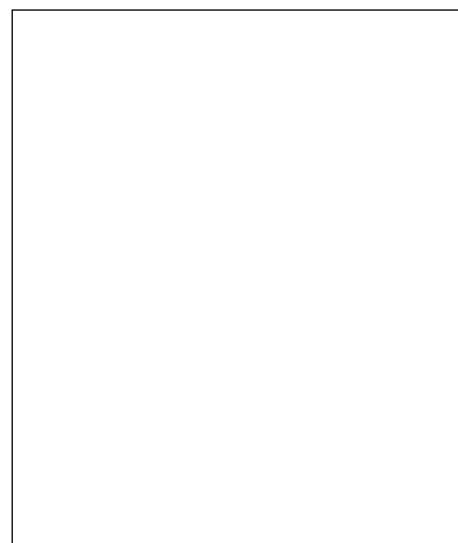
Il cussegl federal ha decidì en atgna cumpetenza da suandar ils boicots. Pli baud n'ha el betg adina fatg quai. E fin uss èsi stà volontari. Ma sco commember fissan nus obligads da suandar l'ONU.

Nus avain er in problem cun il cussegl da segirezza da l'ONU. Quai è atgnamain l'istanza che prenda decisiuns. En quest cussegl han tschintg stadi il dretg da veto. Questas pussanzas grondas – l'USA, la Russia, la China, l'Engalerra e la Frantscha – pon bloccar cun lur veto insatge ch'els auters lesan. E quai va cunter nos pensar democratic. Tuts stadi stuessan avair ils medems dretgs.

Tge politica exteriura duess la Svizra lura far quasi sco unic pajais che n'è betg en l'ONU?

Ins duess taxar in pajais tenor sias ovras e na sulet tenor las bellas proclamaziuns. La Svizra è – er senza l'ONU – in pajais che presta bler buns servetschs. Ella ha in bun attestat pertutgant l'agid umanitar. Quel munta a duas milliardas francs. Els auters pajais respectan nos agid independent che nus prestain sin quest mund cun il corp d'agid da catastrofes u cun la Crusch cotschna.

Per mai n'èsi perquai betg decisiv, sche nus essan commembers da l'ONU politica.

Per mai èsi pli impurtant da salvar nos libertads.

Ma savens èn nos organisaziuns d'agid dependentas da l'ONU per pudair agir en las regiuns da catastrofa u da guerra.

Quai è tenor mai er bun, sch'ins lavura ensemen. Cunter ina cooperaziun n'avain nus nagut. Quai che Vos menziunais èn sutorganisaziuns per nutriment, per sanadad u p.ex. era l'Unicef. La Svizra è commembra da talas organisaziuns spezialas. Là nua ch'i va per schliaziuns da problems concrets, duai nos pajais collavurar. Ma i na va gea betg per quai. I va per la dumonda, sche nus entrain en l'ONU politica cun sia assemblea federala. Lezza è en sasez nagut auter ch'in club da debattar che na po gnanca prender vairas decisiuns.

Sco cusseglier naziunal essas Vos er en in «club da debattar» sco l'assemblea da l'ONU. Igl è bain impurtant che la Svizra possia exprimer ses avis en quest'assemblea?

En il cussegl naziunal han tuts commembers ina vusch. Ed i vegn relaschà leschas. En l'assemblea generala da l'ONU vegn debattà e discutà – oravant tut tematicas socialas e culturalas.

Tge che disturba nus è il fatg ch'il cussegl da segirezza prenda en sasez las decisiuns en l'ONU. E tenor sia recumandaziun reagescha lura l'assemblea federala. Per prender vairas decisiuns stuess ins esser en il cussegl da segirezza. Ma quai na concordass pir da dretg betg pli la neutralitad svizra. En il cussegl da segirezza vegnan decididas acziuns militaras. Quai na giess betg.

A Bonn datti ina massa bajets vids che spetgan da dar albiert ad organisaziuns. Sche la Svizra di «na» a l'ONU, pudess lezza plaunsieu bandunar Genevra.

Quai è in spaventagl. Gnanca

ils adherents da l'ONU prendan pli serius quest argument. I n'è la finala nagina casualitad che l'ONU è a Genevra. Quai ha da far cun la tradiziun umanitara svizra. Genevra è plinavant il lieu istoric da la Crusch cotschna. Cura che l'ONU è vegnida a Genevra, ha ella elegì sapientivamain terren neutral che porscha segirezza. Jau na crai betg che l'ONU less renunziar a quests avantatgs.

Sche la Svizra di «na» ils 3 da mars, desista ella da conceder en l'ONU. Correspunda quai a Voss pensar democratic?

La dumonda è: Tgi concediss en l'ONU. Quai fiss forsà signur Deiss u in ambassadur. Forsa discurre lura ina persuna per nos pajais, che na respless gnanca nos opiniun politica. Quai è puspè ina sperdita da la suveranità.

Voss comité crititgescha l'engaschi dal cussegl federal per l'ONU. Blocher discurre en quest connex d'ina «schlasheda democratica». In slo-gan in pau stravagà?

Il cussegl federal ha l'obligaziun d'infirmar avant las votaziuns. Tenor nus surpasa il cussegl federal uss questa obligaziun. El è daventà in element essenzial da la campagna pro l'ONU. En la Svizra orientala crodi si ch'els cussegliers federals dattan enta maun las savas in a l'auter. Ed avant n'han ins onns ora betg vesì els, e suentar la votaziun ves'ins probabel n'er betg pli els. Els vegnan tar nus, be sch'i vulan insatge. Ed els vulan che la Svizra orientala di «gea» a l'ONU.

I dat dentant dus comités – in pro ed in contra – cun parlamentararis ch'il pievel ha elegì. Il cussegl federal duai perquai pira surlaschar il cumbat da votaziun a quests parlamentararis, e na sa maschadar en. Quai ch'il cussegl federal numna infurmaziun tar l'ONU, è numnadamain propaganda.